Samenvatting

Plan van Aanpak

Leren en ontwikkelen bij participatie

Voor de gemeente Leudal

Het Plan van Aanpak is besproken in het MT van de gemeente Leudal op
8 juli 2026.

Kennisnetwerk participatie en uitdaagrecht
www.kennisnetwerkparticipatie.nl
info@kennisnetwerkparticipatie.nl

Het “Kennisnetwerk participatie en uitdaagrecht” is een onafhankelijke stichting die zich richt op participatie in samenwerking met overheden, maatschappelijke organisaties en bewoners.

21 oktober 2026

1. Aanleiding

De gemeente Leudal heeft gewerkt aan nieuw participatiebeleid en aan de nieuwe participatieverordening. Het gemeentebestuur heeft in 2025 opdracht gegeven om de gemeente en inwoners samen te laten leren en ontwikkelen in relatie tot participatie. Doel is het vergroten van de kracht van de samenleving.
Met dit Plan van Aanpak geven we hieraan invulling voor de komende jaren.

2. Ambities

Bij participatie en uitdaagrecht gaat het om transparante participatieprocessen, gelijkwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeente en samenleving. Heldere communicatie en een open houding zijn hierbij van belang.

- De ambitie is om inwoners en maatschappelijke organisaties te betrekken bij de *voorbereiding* van beleid, en – nieuw – voortaan ook bij de *uitvoering* en e*valuatie* van beleid. Daarnaast moet de gemeente invulling geven aan het *uitdaagrecht.*

- De gemeente wil leren en verder ontwikkelen. Ieder participatietraject wordt geëvalueerd. De leerervaringen benutten we om het een volgende keer nóg beter te doen. Gedrag en houding vanuit de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk) is daarbij steeds een aandachtspunt: hoe zorgen we ervoor dat we in de praktijk open, transparant en gelijkwaardig samenwerken met de betrokkenen van Leudal? Ieder jaar maken we een overzicht van de leerpunten en de wijze waarop we hiermee zijn omgegaan.

Dit sluit aan op de ambities van de visie op dienstverlening & organisatie van Leudal:

- “Onze inwoners, ondernemers en verenigingen staan centraal in ons doen en denken. Onze dienstverlening is dichtbij, dienstbaar en wendbaar.

- We zijn nieuwsgierig naar de ander en handelen uit het hart. We zijn betrouwbaar, betrokken, en respectvol. We zijn deskundig, duidelijk, denken mee in mogelijkheden en durven te doen. Daarmee tonen we daadkracht.

- We werken als één organisatie voor en met onze inwoners, ondernemers en verenigingen. We inspireren elkaar. We zijn met plezier aan het werk. Zo krijgen we het samen voor elkaar!”

3. Doelen

Onze doelen voor leren en ontwikkelen bij participatie zijn:

Samenleving en ambtelijke organisatie

A. *Om met inwoners te kunnen samenwerken aan de ontwikkeling van de leefomgeving in Leudal ondersteunen we onze ambtenaren in het ontwikkelen van hun vaardigheden rondom inwonersparticipatie.*

B. Om met inwoners te kunnen samenwerken organiseren we Leerateliers Participatie.

Samenleving en Bestuur

C. We werken aan de samenwerking tussen de Leudalse samenleving en het gemeentebestuur en leren van en met elkaar.

D. We evalueren ieder participatietraject. Want: “Inwoners en gemeente geven samen vorm aan het leven in Leudal.”

4. Samenleving en ambtelijke organisatie

A. OM MET INWONERS TE KUNNEN SAMENWERKEN AAN DE ONTWIKKELING VAN DE LEEFOMGEVING IN LEUDAL ONDERSTEUNEN WE ONZE AMBTENAREN IN HET ONTWIKKELEN VAN HUN VAARDIGHEDEN RONDOM INWONERSPARTICIPATIE.

- *Basistraining participatie*
  Voor ambtenaren die regelmatig te maken hebben met participatietrajecten komt er een Basistraining participatie. Deze training wordt tweemaal per jaar gegeven.

  Doelstellingen van deze basistraining zijn:
  1. Deelnemers worden zich bewust wat er (minimaal) nodig is rondom participatie, nl inwoners betrekken bij voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.
  2. Deelnemers leren aan de hand van praktijkvoorbeelden hoe zij bij betrokkenen de motivatie kunnen versterken om samen te werken.
  3. Deelnemers beschikken over een praktische aanpak voor het betrekken van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid die zij kunnen toepassen in hun eigen werk.
  4. In het kader van ambtelijk vakmanschap: werken aan houding en gedrag om samen met inwoners van Leudal invulling te geven aan beleidsontwikkeling en -uitvoering.
  5. Intervisie van ambtelijk betrokkenen bij een X aantal trajecten.

In de Basistraining participatie komen onder meer aan de orde:

- Van inspraak naar samenwerking met inwoners
- Hoe regel je samenwerking met inwoners
- Ontwikkelen van een participatietraject
- Houding en gedrag
- Intervisie – gezamenlijk bespreken van praktijkcasussen

- *MT / Teamleiders – Leiding geven aan participatie*
  Voor het MT en de Teamleiders komen er ieder half jaar sessies om verder invulling en leiding te geven aan participatie tussen samenleving en de gemeente.

- *Leren van andere gemeenten*
  We halen ervaringen op bij (omliggende) gemeenten, VNG, etc. en gaan na hoe we deze ervaringen kunnen gebruiken om toe te passen in dit leerprogramma.

B. OM MET INWONERS TE KUNNEN SAMENWERKEN ORGANISEREN WE LEERATELIERS PARTICIPATIE (BIJ GESELECTEERDE PROJECTEN).

In een “Leeratelier Participatie” krijgen betrokken ambtenaren begeleiding tijdens een actueel participatie traject. Ieder Leeratelier bestaat uit de volgende onderdelen:

- Voorafgaande aan de **Start** van een traject:
  - Wat willen potentieel betrokken inwoners voor een rol bij dit traject?
  - Hoe geven we in traject X participatie vorm *samen met* de Leudalse samenleving (doelen en kwaliteitscriteria)?
  - Hoe leren en ontwikkelen we *samen met* betrokkenen uit de Leudalse samenleving tijdens traject X?
- **Tijdens** de uitvoering:
  - Leermomenten gedurende het verloop van het traject, samen met betrokkenen uit de samenleving.
- **Evaluatie** na afloop:
  - Hoe kijken we (betrokken inwoners en ambtenaren) terug op de participatie gedurende traject X? En wat zijn de leerpunten?
  - De leer- en ontwikkelpunten van traject X vastleggen.
- Bespreking van de leerpunten met management en met het bestuur, inclusief aangeven wat we hiermee in het vervolg gaan doen.

De uitkomsten worden gebruikt voor de “Raadsinformatiebrief Bestuurlijke vernieuwing en Participatie“ waarin het college jaarlijks verantwoording aflegt richting gemeenteraad en samenleving over de participatietrajecten, over doorontwikkeling van het participatiebeleid en de uitvoering van de visie op dienstverlening en organisatie.

KENNISNETWERK ©

5. Samenleving en bestuur

C. We werken aan de samenwerking tussen de Leudalse samenleving en het gemeentebestuur en leren van en met elkaar.

In het conceptparticipatiebeleid is onder meer opgenomen dat de gemeente de kennis van de samenleving wil benutten. Dat vraagt een openstaande houding van bestuurders.

Dit onderdeel van het leren en ontwikkelen van participatie in Leudal vullen we gezamenlijk in met het college van B&W en met de gemeenteraad.
Samen maken we een leer- en ontwikkeltraject rondom participatie voor bestuurders, in nauwe samenwerking met de griffie.

D. We evalueren ieder participatietraject. Want: "*Inwoners en gemeente geven samen vorm aan het leven in Leudal.*"

Tot slot is in het participatiebeleid opgenomen dat we ieder participatietraject evalueren. Daarbij wordt o.a. gekeken naar hoe het bestuur in de praktijk samenwerkt met de betrokkenen in Leudal (gelijkwaardig, open, transparant).

Met betrokken leden van B&W bespreken we projecten na, inclusief de uitkomsten van een Leeratelier participatie. Daarbij kijken we bij het betreffende project of en zo ja hoe de participatie en de samenwerking met de Leudalse samenleving kan worden verbeterd.

De uitkomsten van de besprekingen met de leden van B&W gebruiken we voor de jaarlijkse verantwoording richting gemeenteraad en samenleving over de participatietrajecten en doorontwikkeling van het participatiebeleid. Deze verantwoording wordt in de jaarstukken beschikbaar gesteld.

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd om de jaarlijkse verantwoording te bespreken.

6. Organisatie

Er komt een kernteam "Participatie en leren" met de volgende taken: inhoudelijke invulling Leerateliers, uitvoeren van dit plan van aanpak en zorgen voor continuïteit in de komende vier jaren, rapporteren over de uitkomsten en resultaten van de uitvoering van dit plan van aanpak, delen van de uitkomsten met ambtenaren, bestuurders en (betrokkenen uit de) Leudalse samenleving en het opstellen van de jaarlijkse verantwoording met een overzicht van de voortgang en uitkomsten.

KENNISNETWERK ©